

Galeria tipologică a lui Costache Babii

Am în față un decupaj din fișa de creație a lui Costache Babii, tencinicul actor al Teatrului Dramatic din Brașov, și condeiul divaghează, ocolind (din reverie?) țința vie. Parcurgind suita de roluri formulate de Costache Babii, în mai bine de douăzeci de ani de teatru, pe aceeași scenă, marea majoritate îmi revin în minte pregnant. Nu știu exact care să fi fost momentul desprinderii de sol, lansarea spre înalt. Am vaga senzație că noi, cei ce l-am urmărit constant, ne-am trezit pur și simplu surprinși de extraordinarul său talent.

Și totuși, făcând oarecare ordine în amintiri (și în încăperile memoriei mai trebuie șters praful, din cind în cind!), cred că mai întâi Costache Babii ne-a plăcut, adică a intrat în categoria actorilor preferați. Ce comedie subtilă a jucat el, de pildă, în Andrei Prozorov din **Trei surori** de Cehov! Atunci am pătruns oleacă în „sinea” actorului, căptușită cu o nobilă poezie. Dar nu suavă și nici cochec melancolică, ci histrionică, jucăușă, inteligentă, scăpărătoare, cu lacrimă amară. O privire oblică, și îndurerată, și înțeleaptă, și neputincioasă, și tenace, și dramatică, și comică. I s-a adăugat o săgeată în Dromichaites din **Muntele** lui D. R. Popescu. Personajul său avea acea bunătațe intransigentă, șireată de nevoie, cît să distragă atenția de la luciul pumnalului la roiul de albine. Mă opresc, iarăși, pentru a exclama: ce traseu spectaculos! Căci ne-am pomenit, prin lovitură de teatru, ochi în ochi cu Bască din **Mormintul călărețului avar** de același D. R. Popescu (unde actorul și obține prestigiosul premiu al A.T.M.). Uitătura e alta, primitiv diabolică, lumea se schimbă, trebuie să învețe a fi cumsecade și odios în citeva fracțiuni de secundă. Și Costache Babii intră în incertitudinile timpului și ni-l descoperă prin rapide schimbări de sutană. Anticipînd, prin hazard, bineînteleș (aceasta-i viața scenei), pe Ametistov din **Locuința Zoikăi** de Mihail Bulgakov (premiu pentru cea mai bună interpretare la Gala „Arta comediei”, Galați — mai 1988). Un dram de șansă în cariera lui Costache Babii a existat, trebuie să recunoaștem. Pentru că galeria tipologică Bască-Ametistov-Sile (**Mobilă și durere** de Teodor Mazilu, cea mai recentă creație) este un noroc să o poți prinde într-o carieră. În sensul infinitului de nuanțe

caracteristică personajelor. Într-o seară, rupte din același trunchi al dezumanizării programatice, coasornice deșteptătoare pentru condiția morală a unor vremuri. Actorul se mai exersase în arta mașinațiilor apocaliptice, jucându-l impecabil, pînă a-ți strecura frisonul rece pe sîra spinării, pe Goldberg din *Serata neprevăzută* (Aniversarea) de Harold Pinter, fără îndoială unul dintre cele mai de seamă spectacole văzute pe o scenă românească (regia, Mircea Marin), Costache Babii fiind vioara întâi.

Seriind despre remarcabilul actor brașovean, bag seamă că dificultățile profilului sînt de învins. Iar o monografie despre un actor este pe deplin realizabilă. Rîndurile se aștern cu îngîndurare și intru în criză de spațiu. Să mai semnalez numai că în biografia artistică a lui Costache Babii mai figurează la loc de frunte: jupin Fortunato din *Gilcevilă din Chioggia* de Goldoni, Mitică Popescu din piesă cu același nume de Camil Petrescu, Chirică din *Omul cu mîrtoaga* de G. Ciprian (de ce jucăm această bijuterie atît de rar?), Pastorul Halle din *Vrăjitoarele din Salem* de Miller, Crăcănel din *D-ale carnavalului* și Cetățeanul turmentat din *O scrisoare pierdută* de Caragiale, Caporalul din *Maria și copiii săi* de Osvaldo Dragun, Stîngăciu din *Interviu* de Ecaterina Oproiu și Teodorescu din *Între etaje* de Dumitru Solomon, ultimele două interpretări încununate cu premii pentru rol episodic la Gala de Teatru Contemporan de la Brașov etc., etc.

Poate că, adunînd liniile crochiului, Costache Babii s-ar confunda cu El din *Doi pe o bancă* (Într-un parc... pe o bancă) de Aleksandr Ghelman, jucat magistral, în sensibilități de clown. Sub măștile mincinoase, un suflet blînd (de tip moldav) își caută o Ea care să-i lase cheile sub preș, dacă tocmai vine și nu-i nimeni acasă...

Un final de portret al unui actor la maturitate trebuie, nu?, să se asemene cu un final de piesă. Ușor misterios, precum o comedie adîncă.

Ermil RĂDULESCU

Costache Babii în rolurile Dromichaites („Muntele” de D. R. Popescu), Sile („Mobilă și durere” de Teodor Mazilu), Varga („O sărbătoare princiară” de Teodor Mazilu), Prefectul („Papa Dolar” de Gabor Andor), El („Doi pe o bancă” de Aleksandr Ghelman) și Șmașca („Vinovați fără vină” de A. N. Ostrovski)

